

Sygn. akt **IX GC 1082/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, 25 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący - SSO Katarzyna Krzymkowska

Protokolant – sekr. sąd. Ewelina Kołodziejczak-Marczak

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2016 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) w K. (Niemcy)**

przeciwko **E. L.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej E. L. na rzecz powoda (...) w K. (Niemcy) kwotę: 8698,17 Euro (osiem tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt osiem Euro 17/100) oraz odsetki ustawowe za opóźnienie:
  - a) od kwoty: 1579,57 Euro od dnia 4.05.2014 roku do dnia 15.01.2016 roku;
  - b) od kwoty: 283,20 Euro od dnia 22.06.2014 roku do dnia 15.01.2016 roku;
  - c) od kwoty: 5.073,77 Euro od dnia 15.01.2016 roku do dnia 19.04.2016 roku;
  - d) od kwoty: 4.573,77 Euro od dnia 20.04.2016 roku do dnia 2.05.2016 roku;
  - e) od kwoty: 4.073,77 Euro od dnia 3.05.2016 roku do dnia 5.05.2016 roku;
  - f) od kwoty: 3.573,77 Euro od dnia 6.05.2016 roku do dnia zapłaty;
  - g) od kwoty: 2.100,00 Euro od dnia 22.09.2014 roku do dnia zapłaty;
  - h) od kwoty: 450,00 Euro od dnia 23.09.2014 roku do dnia zapłaty;
  - i) od kwoty: 1524,40 Euro od dnia 28.10.2014 roku do dnia zapłaty;
  - j) od kwoty: 1050,00 Euro od dnia 26.11.2014 roku do dnia zapłaty;
2. umarza postępowanie w pozostałej części;
3. oddala wniosek pozwanej o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty;
4. kosztami postępowania obciąża powoda w 95 %, a pozwaną w 5 % i z tego tytułu zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3862,00 zł ;

SSO K. Krzymkowska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 13 maja 2015 roku powód – (...) **w K. (Niemcy)** wniósł o zasądzenie od pozwanej - **E. L.** kwoty 231.963 EUR wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości 3% rocznie od kwot i dat szczegółowo wskazanych w pozwie (k. 5) oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazał, że zawierał z pozwaną umowy na podstawie których dostarczał pozwaną towary – urządzenia techniczne. Towary były sprzedawane z odroczonym terminem płatności - 90 dni i ustalonym limitem kredytu kupieckiego (230.000 EUR). Wobec wyczerpania limitu kredytu i braku płatności powód bezskutecznie wezwał pozwaną do zapłaty, która jednak nie nastąpiła.

W dniu 1 września 2015 roku Sąd wydał wobec pozwanej w sprawie IX GNc 508/15 nakaz zapłaty w europejskim postępowaniu nakazowym w całości zgodnie z żądaniem pozwu.

W związku z cofnięciem pozwu w zakresie żądania odsetkowego niezasądzonego ww. nakazem zapłaty, Sąd umorzył postępowanie.

Od wskazanego nakazu zapłaty pozwana złożyła sprzeciw w przepisany terminie.

Pismem procesowym z 14.12.2015 r. powód wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 13.198,17 EUR wraz ze wskazanymi odsetkami, w pozostałym zakresie cofając powództwo.

W dalszym piśmie procesowym pozwana nie kwestionowała faktu zawarcia z powodem umów sprzedaży, złożenia zamówienia towaru, o którym mowa w pozwie oraz dostarczenia towaru przez powoda jak również wysokości ceny i terminów wymagalności. Pozwana żądała oddalenia powództwa powyżej kwoty 10.198,17 EUR podnosząc, że dnia 15.01.2016 r. zapłaciła powodowi kwotę 3000 EUR. Wskazała, że nie kwestuje roszczenia w pozostałym zakresie. Pozwana domagała się jedynie rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty wskazując, że nie jest w stanie zapłacić całej należności jednorazowo. Pozwana swoje żądanie zasądzenia kosztów uzasadniła częściowym cofnięciem pozwu i art. 203 § 2 k.p.c.

Pismem procesowym z 30.03.2016 r. powód cofnął powództwo powyżej kwoty 10.198,17 EUR przyznając fakt zapłaty kwoty 300 Euro przez pozwaną. Na rozprawie 20.05.2016 r. powód cofnął powództwo w zakresie kwoty 1500 EUR i zmodyfikował roszczenie odsetkowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strony prowadzą działalność gospodarczą – powód z siedzibą w K. w Republice Federalnej Niemiec, w zakresie handlu narzędziami diamentowymi. Natomiast pozwana na terenie całego kraju, w zakresie sprzedaży hurtowej maszyn.

dowód – poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego r.pr. kserokopie: wyciągu z Rejestru Handlowego Sądu Rejonowego w Kolonii pod numerem (...) wraz poświadczoną kserokopią tłumaczenia przysięgłego (k. 21 i n.) i wypisu z (...) pozwanej (k. 12).

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej pozwana kupowała od powoda towary. Strony nie zawarły pisemnej umowy. Współpraca polegała na tym, że pozwana składała elektronicznie zamówienia, a powód wykonując umowę dostarczył w 2014 roku towary do siedziby pozwanej w oparciu w szczególności o następujące faktury VAT:

Numer Faktury	Data Faktury	Data wymagalności
(...)	03.02.2014	04.05.2014

(...)	03.02.2014	04.05.2014
(...)	18.03.2014	16.06.2014
(...)	18.03.2014	16.06.2014
(...)	25.03.2014	23.06.2014
(...)	24.03.2014	22.06.2014
(...)	20.06.2014	18.09.2014
(...)	24.06.2014	22.09.2014
(...)	25.06.2014	23.09.2014
(...)	30.07.2014	28.10.2014
(...)	28.08.2014	26.11.2014

Termin płatności za dostarczone towary wynikał z wystawianej faktury. Strony nie miały zawartej pisemnej umowy o współpracy, lecz ustalały ustnie, że cena sprzedaży zbywanych pozwanej rzeczy ruchomych, będzie płatna w terminach wynikających z wystawionych przez powoda faktur VAT. Ustalonym sposobem współpracy między stronami było składanie zamówień przez pozwaną poprzez pocztę elektroniczną, zaś dostawy realizowane były z opóźnionym terminem płatności (do 90 dni) i w oparciu o ustalony limit kredytu kupieckiego. Bieżące płatności dokonywane przez pozwaną zaliczane były na poczet najstarszego zadłużenia.

W toku 2014 r. powód zrealizował na rzecz pozwanej m.in. dostawy w oparciu o faktury o numerach:

Numer Faktury	Data Faktury	Kwota Faktury (EUR)	Kwota Płatności (EUR)	Do zapłaty (EUR)
(...)	03.02.2014	2 190,00		2 190,00
(...)	03.02.2014	18 429,57	18 650,00	-220,43
(...)	18.03.2014	31 137,80	32 882,80	-390,00
(...)	18.03.2014	155,00		

(...)	25.03.2014	1 200,00		
(...)	24.03.2014	283,20		283,20
(...)	20.06.2014	6 211,00		6 211,00
(...)	24.06.2014	2 100,00		2 100,00
(...)	25.06.2014	450,00		450,00
(...)	30.07.2014	1 524,40		1 524,40
(...)	28.08.2014	7 014,00	5 964,00	1 050,00
	Suma:	70 694,97	57 496,80	13 198,17

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego r.pr. kserokopie: porozumienia między stronami z 11.07.2012 i 27.09.2013 wraz z tłumaczeniem przysięgłym (k. 68-69), ww. faktur VAT (k. 70-74, 76-79, 81-86, 88-89, 91, 93), listu CMR (k. 75, 80, 87, 95v, 96v), potwierdzeń wywozu/ odbioru/dostawy (75v, 80v, 90, 92, 94, 95-96) i tłumaczenia przysięgłe tych dokumentów (k. 97 i n.).

Pismem z 9 kwietnia 2015 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda będącego r.pr. kserokopie: wezwania do zapłaty i (...) (k. 130-133).

Powód do dnia zamknięcia rozprawy nie odroczył pozwanej terminów płatności kwot wynikających z faktur VAT, z których należności dochodził od niej w rozpoznawanej sprawie ani nie rozłożył należności wobec pozwanej na raty.

W dniu 10.12.2015 roku strony zawarły porozumienie w sprawie udzielenie rabatu.

Pozwana do tego czasu uczyniła zadość żądaniu pozwu jedynie w części. Pozwana zapłaciła powodowi w dniu 15.01.2016 kwotę 3000 EUR tytułem spłaty zadłużenia. Powód zaliczył płatność na poczet najstarszego długu objętego roszczeniem.

Pozwana zapłaciła powodowi w dniach: 19.04.2016, 2.05.2016 i 4.05.2016 każdorazowo kwotę po 500 EUR tytułem spłaty zadłużenia.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika pozwanej będącego adwokatem kserokopie potwierdzeń transakcji bankowej (k. 142, 157-159), porozumienie (k. 69)..

Pozwana nie prowadzi już działalności gospodarczej. Nigdzie nie pracuje, wychowuje dwoje dzieci w wieku 10 i 8 lat. Nie posiada zawodu. Zajmuje się hodowlą psów od około pół roku. Z tego dochód wynosi średnio 2.000 zł miesięcznie. Pozwana jest po rozwodzie i mieszka z dziećmi w P. w mieszkaniu byłej teściowej. Były mąż pozwanej płaci po 3.000 zł alimentów miesięcznie na dwójkę dzieci. Swoją poprzednią działalność gospodarczą, z której powstało zadłużenie wobec powoda, pozwana prowadziła z byłym mężem i teściem. Pozwana nie ma żadnych oszczędności. Pozwana ma

rachunek bankowy, na którym na chwilę obecną jest kwota 4.000 zł – środki z alimentów od byłego męża na dzieci. Pozwana posiada wierzytelności wobec swoich kontrahentów kwotę około 13-14 tysięcy euro za sprzedany im towar od powoda. Pozwana nie ma żadnego majątku - żadnych nieruchomości, nie ma samochodu.

Dowód – zeznania pozwanej (protokół w formie elektronicznej z rozprawy 20.05.2016 r.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie bezspornych twierdzeń stron o faktach dotyczących zawarcia umowy i jej treści oraz wykonania swojego świadczenia przez powódkę zgromadzonych w sprawie dokumentów w postaci faktur, listów CMR. Dokumenty prywatne korzystały z domniemania określonego w art. 245 k.p.c.

Generalnie strona pozwana przyznała okoliczności faktyczne dotyczące łączącego strony stosunku prawnego, powstania, wysokości oraz wymagalności roszczenia powoda ostatecznie przed zamknięciem rozprawy dochodzonego pozwem.

Zeznania pozwanej sąd ocenił jako wiarygodne w zakresie sytuacji majątkowej i rodzinnej, które zostały przez nią podane. Brak jest jednak jakichkolwiek dokumentów obrazujących w sposób obiektywny możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanej, zestawienia ponoszonych wydatków na bieżące utrzymanie.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie stron w pozostałym zakresie ze względu na przepis art. 217 § 3 k.p.c., albowiem okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione. Niekonieczne było przesłuchiwanie stron, w tym przede wszystkim mieszkającego zagranicą przedstawiciela powoda, skoro pozwana – reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika – nie kwestionowała zasad współpracy z powodem i wysokości zadłużenia. Pozwana te okoliczności wyraźnie przyznała w swoim piśmie procesowym i swoich zeznaniach.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w podtrzymywanej części.

Powód jest spółką z siedzibą w K., w Republice Federalnej Niemiec, a sprzedaż następowiała na rzecz pozwanej prowadzącej działalność w Rzeczpospolitej Polskiej; w sprawie występuje zatem element transgraniczny, który obliguje Sąd, na podstawie art. 1143 § 1 k.p.c., do ustalenia prawa właściwego.

Siedziby stron znajdują się w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a bezspornym było, że strony nie miały zawartej umowy pisemnej. W myśl art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Unia ma kompetencje do wydawania m.in. rozporządzeń. Rozporządzenie ma zasięg ogólny, wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich (K.-D. B., (...) of (...) U. law, B. 2010).

Rozporządzeniem, które będzie miało zastosowanie w niniejszej sprawie jest rozporządzenie (WE) nr 593/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z 17 czerwca 2008 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań umownych (R. I), które, na podstawie przepisu art. 91 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 28 ust. 1 ustawy z 4 lutego 2011 r. - Prawo prywatne międzynarodowe ma pierwszeństwo przed prawem krajowym.

Podstawową zasadą wynikającą z postanowienia 11 Preambuły oraz art. 3 ust. 1 rzeczzonego Rozporządzenia to swoboda wyboru prawa przez strony. Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego i stanowisk stron trzeba przyjąć, że strony nigdy nie dokonały wyboru prawa. Żadna ze stron się na to nie powoływała. Poszukiwania prawa właściwego dla zobowiązań umownych - tj. wynikających z umowy sprzedaży, należy dokonywać zgodnie ze wskazówkami zamieszczonymi w art. 4 ust. 1 pkt a R. I. Zgodnie z tym przepisem umowa sprzedaży towarów (którą bezspornie była umowa stron) podlega prawu państwa, w którym sprzedawca ma miejsce zwykłego pobytu. Zgodnie zaś z art. 19 ust. 1 R. I do celów tego rozporządzenia za miejsce zwykłego pobytu spółek uznaje się miejsce siedziby ich głównego organu zarządzającego. Z treści wyciągu z Rejestru Handlowego B Sądu Rejonowego w Kolonii, w Republice Federalnej Niemiec, wynika, że tamże jest siedziba spółki. Zatem prawem właściwym w sprawie o zapłatę ceny sprzedaży jest prawo siedziby powoda.

Jednakże w obu powyższych przypadkach prawo RFN będzie miało zastosowanie jedynie w zakresie w jakim swojego zastosowania w sprawie nie będzie miała Konwencja Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzona w W. 11 kwietnia 1980 (Dz.U. 1997 nr 45 poz. 286, konwencja wiedeńska), która weszła w życie w stosunku do Polski 1.06.1996, a do Niemiec 1.01.1991 (zob. [www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980_\(...\)_status.html](http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980_(...)_status.html)).

Konwencja wiedeńska ma zasadniczo pierwszeństwo przed ustawodawstwem krajowym (por. M. Pazdan, Prawo prywatne międzynarodowe, Warszawa 2012, s. 159; wyrok SN z 28 listopada 2009 r., V CSK 261/08, LEX nr 619663). Zgodnie bowiem z jej przepisem art. 1 ust. 1 lit. a konwencja ma zastosowanie do umów sprzedaży między stronami mającymi siedziby handlowe w różnych państwach, jeżeli państwa te są stronami konwencji.

Bezspornie zaś strony umowy sprzedaży z 2014 roku miały siedziby handlowe w różnych państwach stronach konwencji wiedeńskiej. Konwencja wiedeńska reguluje zawarcie umowy sprzedaży oraz prawa i obowiązki stron wynikającej z tej umowy (art. 4) i w tym zakresie jest to prawo właściwe. Obowiązki sprzedającego zostały określone w przepisie art. 30 Konwencji wiedeńskiej, z którego wynika, że sprzedający obowiązany jest dostarczyć towary, przekazać wszelkie dokumenty ich dotyczące oraz przenieść własności towarów, zgodnie z umową i niniejszą konwencją.

Natomiast obowiązku kupującego zostały określone w przepisie art. 53 Konwencji wiedeńskiej, z którego wynika, że kupujący obowiązany jest zapłacić cenę za towary i przyjąć dostawę, zgodnie z umową i niniejszą konwencją.

Biorąc zaś pod uwagę essentialia negotii umowy międzynarodowej sprzedaży towarów, określone w art. 30 i art. 53 konwencji wiedeńskiej, rzeczą powoda było wskazanie takich dowodów, których przeprowadzenie pozwoliłoby na ustalenie faktu zawarcia umowy na podstawie której powódka dostarczyć miała pozwanej towary – o których mowa w pozwie oraz wystawić miała 10 faktur.

Powód wykazał okoliczności określone w przepisie art. 30 konwencji wiedeńskiej.

Zwrócić uwagę należy, że zgodnie z art. 11 konwencji wiedeńskiej umowa sprzedaży nie wymaga do jej zawarcia lub potwierdzenia formy pisemnej i nie podlega żadnym innym wymogom co do formy. Umowa sprzedaży może być udowodniona w jakikolwiek sposób.

Pozwana nie kwestionowała stanowiska powoda, że strony zgodnie ustaliły, że uzgodnionym sposobem współpracy między stronami było składanie zamówień przez pozwaną poprzez pocztę elektroniczną, zaś dostawy realizowane były z opóźnionym terminem płatności (do 90 dni) i w oparciu o ustalony limit kredytu kupieckiego. Bieżące płatności dokonywane przez pozwaną zaliczane były na poczet najstarszego zadłużenia. Pozwana była w toku sprawy reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, a trakcie swoich zeznań wskazała, że nie kwestionuje zadłużenia z faktur objętych podtrzymywanym żądaniem pozwu. Z uwagi na to, na podstawie art. 229 k.p.c., Sąd uznał, że większość okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy nie wymaga dowodu. Strona powodowa przedstawiła jednak za swoim pismem procesowym dowody z dokumentów księgowych i transportowych, przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego, z których jednoznacznie wynika fakt spełnienia świadczenia przez powoda. Pozwana skutecznie nie zakwestionowała tezy pozwu o dostarczeniu towarów, objętych załączonymi do pozwu fakturami VAT. Okoliczności te potwierdzają przedstawione przez powoda dowody z listów przewozowych, specyfikacji dostaw oraz brak skutecznego wykazania swojego twierdzenia przez pozwanego.

Wszystko to potwierdza, że roszczenia powoda są wymagalne, albowiem minęły już terminy zapłaty poszczególnych faktur. Pozwana nie powołała się również na wadliwość dostarczonego towaru lub inne okoliczności dotyczące rękoma za wady rzeczy, ani nie wystąpiła z tego tytułu z żadnym żądaniem. Pozwana nie domagała się np. obniżenia ceny towaru ani odszkodowania. Nie wskazała również wysokości ewentualnych roszczeń.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł w punkcie I sentencji w całości zgodnie z podtrzymywanym żądaniem pozwu.

Powód dokonane przez pozwaną wpłaty zarachował na poczet najdalej wymagalnych faktur. Powód podtrzymał jednak żądanie zapłaty odsetek ustawowych za okres od dni następujących po dniach wymagalności poszczególnych faktur do dni faktycznej zapłaty należności przez pozwaną. Odzwierciedleniem tego niekwestionowanego żądania zapłaty jest orzeczenie w punkcie 1 a – e sentencji wyroku.

Stawka odsetek jest zgodna w dodatku z odsetkami ustawowymi wynikającymi z prawa właściwego dla umowy, ale uwzględnia żądanie pozwu i zakaz wyrokowania ponad to żądanie. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 października 2008 r., V CSK 63/08 wskazał, że Konwencja Wiedeńska, przyznając wierzycielowi w art. 78 prawo do odsetek od wymagalnych świadczeń pieniężnych, nie określa stopy procentowej, niemniej na podstawie przeprowadzonego wyводу doszedł do wniosku, że do określenia stopy odsetek za opóźnienie lub zwłokę w spełnieniu świadczenia pieniężnego przez pozwanego, właściwe jest prawo siedziby przedsiębiorstwa sprzedawcy. W prawie niemieckim przyjmuje się w ustawie dla obrotu obustronnie gospodarczego - nie konsumenckiego - stopę wynoszącą 8 punktów procentowych ponad podstawową stopę procentową (§288 pkt 2 Niemieckiego Kodeksu Cywilnego - (...)). Stawka podana przez powoda w pozwie i powtórzona w piśmie procesowym powoda z 15.04.2016 jest zatem niższa, albowiem zgodnie z § 247 pkt 1 (...) podstawowa stopa procentowa odsetek wynosi obecnie 3,62%. Sąd nie mając prawa orzekać ponad żądanie pozwu (art. 321 § 1 k.p.c.), zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie według prawa polskiego (por. k. 153), gdyż powód nie domagał się odsetek w innej wysokości. Wysokość odsetek za opóźnienie wynosi bowiem obecnie 7% w skali roku (M.P. z 12.01.2016, poz. 47).

Zgodnie z treścią art. 355 § 1 i § 2 k.p.c. Sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Przepis art. 203 § 1 k.p.c. wskazuje, że pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli cofnięcie jest połączone ze zrzeczeniem się roszczenia, aż do wydania wyroku. W niniejszej sprawie powód częściowo cofnął pozew pismem z 14 września 2015 r. – tj. już po doręczeniu odpisu pozwu stronie pozwanej, ale jeszcze przed rozpoczęciem rozprawy zaplanowanej na 13 kwietnia 2016 r. Znalazło to odzwierciedlenie w prawomocnym już postanowieniu z 23 września 2015 (k. 45). Przed rozpoczęciem rozprawy nastąpiło również cofnięcie pozwu w zakresie ponad żądanie zapłaty kwoty 13.198,17 EUR (por. k. 61-62), a następnie ponad żądanie zapłaty kwoty 10.198,17 EUR (por. k. 145). Natomiast już na rozprawie – za zgodą pozwanej – powód cofnął ostatecznie powództwo jeszcze w zakresie żądania zapłaty kwoty 1500 EUR.

Sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.). W niniejszej sprawie brak jest podstaw do takiego twierdzenia. Uznając zatem, że cofnięcie pozwu nastąpiło ze skutkiem prawnym, należało na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 203 § 1 k.p.c. orzec jak w punkcie II sentencji wyroku.

Sąd nie rozłożył zasądzonych świadczenia na raty w oparciu o przepis art. 320 k.p.c. W ramach oceny, czy w sprawie zaszedł szczególnie uzasadniony przypadek stwierdzić trzeba, że wysokość rat miesięcznych możliwych do uiszczania przez pozwaną była nieadekwatna do osiąganego dochodu. Pozwana wskazywała na możliwość spłaty w ratach po 500 EUR miesięcznie, co daje przynajmniej kwoty ponad 2000 zł (zob. k. 141). Natomiast z wiarygodnego oświadczenia pozwanej wynika, że pozwana nie posiada znaczącego majątku (np. wartościowych ruchomości czy nieruchomości), a zysk osiągany przez pozwaną to ok. 2 tys. zł miesięcznie. Pozwana nie podała jednak przekonującego argumentu dlaczego nie pracuje na etacie. Pozwana posiada dwójkę dzieci w wieku szkolnym, których wychowanie nie stoi w ocenie Sądu na przeszkodzie podjęcia legalnej, zarobkowej, pracy, choćby w pełnym wymiarze. Pozwana posiada dwójkę dzieci, na utrzymanie których łoży alimenty ich ojciec, a środki z programu „Rodzina 500+” pozwana powinna otrzymywać co najmniej na drugie dziecko. Nie są to dochody, które pozwana mogłaby przeznaczać na spłatę rat powodowi, jednakże ich wysokość pozwala na utrzymanie dwójki dzieci. Pozwana również z mocy przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego zobowiązana jest do zaspokojenia potrzeb swoich dzieci (pозwana nawet nie podjęła próby wykazania przykładowej wysokości miesięcznych wydatków koniecznych dla utrzymania siebie i rodziny), a pozostałą część swojego dochodu przeznaczają na swoje utrzymanie. Poza tym pozwana wskazała, że posiada wiarygodności

wobec swoich kontrahentów na kwotę około 13-14 tysięcy euro za sprzedany im towar od powoda, ale nie podała dlaczego ich nie egzekwuje. Wierzytelności te przewyższają zaś zasądzoną wyrokiem należność główną i starczyłyby na zaspokojenie powódki. Analizując podstawy do rozłożenia świadczenia na raty sąd musi mieć na względzie również sytuację wierzyciela i oceniać jego realne szanse otrzymania świadczenia w rozsądnym czasie. Należy tutaj brać również pod uwagę dotychczasowy okres oczekiwania na zapłatę wymagalnego świadczenia, co w tym wypadku trwa już kilka lat. Uwzględnienie wniosku pozwanej zmuszałoby więc powoda do dalszego bardzo długiego oczekiwania na zapłatę, przy jednoczesnym braku pewności, że pozwana będzie rzeczywiście realizowała te wpłaty. Ponadto, wobec wskazania przez pozwaną na posiadane wierzytelności pieniężne, których ona nie dochodzi, brak rozłożenia świadczenia na raty daje powodowi realne szanse przeprowadzenia z tych wierzytelności egzekucji i to być może przed upływem przedawnienia tych roszczeń. Nie jest sytuacją pożądaną, aby stawiać wierzyciela w niepewnej sytuacji egzekucyjnej zasądzonego świadczenia przez kolejne lata ratalnej spłaty zobowiązania. Długość okresu ewentualnej spłaty zobowiązania pozwanej wobec powoda daje podstawy (ok. 18 miesięcy) do przyjęcia, że sytuacja pozwanej może być równie niepewna jak obecnie, a rozłożenie świadczenia na raty nie przyczyniłoby się w żaden sposób do wykonania wyroku.

Odnosnie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd uznał, że stroną przegrywającą proces jest w zasadniczej mierze powód, albowiem z przedstawionych przez strony dokumentów księgowych wynika, że przyczyną cofnięcia pozwu jedynie w zakresie żądania zapłaty kwoty 4500 EUR było dobrowolne uiszczenie przez pozwaną należności głównej dochodzonej pozwem, już po wniesieniu pozwu do sądu. W tym zakresie pozwaną trzeba uznać za przegrywającą sprawę. W niniejszej sprawie sąd wydał europejski nakaz zapłaty zgodnie z żądaniem pozwu na kwotę: 231.963 Euro samej należności głównej. Pozwana zaskarżyła ten nakaz zapłaty w całości i na skutek tego działania, pismem z dnia 14.12.2015 roku powód cofnął powództwo co do kwoty: 218.764,83 Euro, z czego jedynie cofnięcie w zakresie kwoty: 4500 Euro udowodnione zostało wpłatą tej kwoty przez pozwaną już po wytoczeniu powództwa. W pozostałej umorzonych części stroną powodową należało uznać za przegrywającą sprawę.

W postanowieniu z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie II CZ 208/11 Sąd Najwyższy stwierdził, iż zasadą jest (art. 203 § 2 k.p.c.), że w wypadku cofnięcia pozwu obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednakże dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaze, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 k.p.c.) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę. Skoro powód wykazał, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia jego praw (dopiero po jego wytoczeniu pozwana uiszczyła nieznaczną część dochodzonych należności), to pozwaną należało uznać za stronę przegrywającą sprawę w tym zakresie. W pozostałej części to powód – w myśl wyżej przytoczonego słusznego poglądu judykatury – przegrał sprawę skoro nie wskazał, ani nie próbował wykazać, przyczyny cofnięcia pozwu w części powyżej 4500 Euro bezpośrednio i na skutek wniesienia sprzeciwu przez pozwaną.

Zgodnie z art. 100 zd. I k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Powód żądał początkowo zapłaty kwoty 231.963 EUR (952000zł) roszczenia głównego, z czego bez podania przyczyny podtrzymał jedynie żądanie zapłaty kwoty 13.198,17 EUR należności głównej. Stanowi to ok 5 % dochodzonego roszczenia. Pozwana wygrała zatem w 95%.

Na koszty procesu poniesione przez powoda składa się suma:

- opłaty od pozwu (47600 zł) i wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika w stawce minimalnej wynikającej z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (7200 zł),

- zwrot wydatków na tłumaczenia dokumentów w kwocie 5069,17 zł (art. 5 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych) oraz

- opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł),

- tj. 59886,17 zł. Natomiast 5% z tej sumy to kwota 2994,31 zł.

Z kolei na koszty poniesione przez pozwaną składa się suma wynagrodzenia profesjonalnego pełnomocnika w stawce minimalnej wynikającej z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (7200 zł) oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł). 95% z tej sumy to kwota 6856,15 zł.

Po kompensacie wzajemnych należności powód winien zwrócić pozwanej w zaokrągleniu kwotę 3862 zł.

SSO Katarzyna Krzymkowska